

Flere selskaper som driver med velferd i norske kommuner kan ha eiere som benytter seg av skatteparadis. Illustrasjonsfoto av eldreomsorg.

Skatteparadis i kommersiell velferd:

Vil motvirke skatteparadis: Som første kommune krever Sør-Varanger full åpenhet i anbud

– Vi skal vite om noen kommersielle velferdsselskaper sender pengene våre til skatteparadis, sier fagforeningsleder Torbjørn Brox Webber. Kommunen setter nå et unikt krav for å sikre åpenhet i anbudsrundene.

Arbeidsbevegelsen

Regionkontorleder

 HK i Norge Hamar

Se flere stillinger

Øystein Windstad

oystein.windstad@fagbladet.no

Publisert 01.07.2020 14:14

Oppdatert 02.07.2020 09:08

Denne artikkelen er **over ett år gammel** og kan inneholde utdatert informasjon.

Sør-Varanger blir den første kommunen i Norge som setter krav om fullstendig innsyn i selskaper som vinner anbudsrunder. Kommunen krever at selskapene må være fullstendig åpne om hvem som egentlig eier selskapene, hvor mye de betaler i skatt og om de driver i skatteparadis.

Avtalen som sikrer tiltak mot skatteparadis, er jobbet fram av blant annet LO og Fagforbundet.

Sniker seg unna skatt

Flere selskaper som driver med velferd i norske kommuner, er egentlig [eid av folk i skatteparadis](#). Skatteparadisene er en metode eiere bruker for å snike seg unna å betale skatt: Ved å registrere bedriften din i et land som regnes som skatteparadis, kan du betale mindre skatter selv om hoveddelen av forretningsvirksomheten din er i helt andre land.

Dette har Sør-Varanger kommune sett seg lei på:

– Å drive med velferd som er betalt av oss skattebetalerne, og selv snike seg unna skatt er et ran av fellesskapet og et tyveri fra folket, sier prest og leder av Fagforbundet i Sør-Varanger, Torbjørn Brox Webber til Fagbladet.

– Synliggjøre ranet

Fagforeningsleder Brox Webber sier han vil ha inn de seriøse selskapene til Sør-Varanger:

– Alt vi ber om er innsyn. Essensen er åpenhet. Vi tenker at om vi må synliggjøre det ranet som disse bedriftene står for, da vil de heller ikke levere inn anbud. Vi vil ha byråer som bidrar til samfunnet på en anstendig måte.

I Sør-Varanger var det Ap og SV som kom med forslaget. Det fikk støtte av Rødt og to Sp-representanter i kommunestyret og [ble vedtatt i juni](#) med 16 av 23 stemmer. Brox Webber er svært fornøyd:

– Jeg håper andre kommuner blir inspirert og at Fagforbundet lokalt rundt omkring i landet fremmer forslag. Det finnes ingen andre kommuner som har et slikt vedtak. Dette er unikt.

– Har selskap med bånd til skatteparadis tatt oppdrag for Sør-Varanger kommune?

– Det er veldig vanskelig å svare på. Aftenposten hadde kart med omsorgsbaroner og hvor de drev virksomhet. Sør-Varanger var merket av på det kartet. Det er vanskelig for kommunen og tillitsvalgte å vite hva som faktisk skjer når vi inngår anbud. Det er altfor lite informasjon til at vi kan ettergå hvor selskapene faktisk sender pengene. Mange firma med bånd til skatteparadis er ikke interesserte i å ha åpenhet. Det gjør jobben vår veldig krevende, sier Brox Webber.

SAMARBEID: Avtalen om tiltak mot skatteparadis er jobbet fram av blant andre LO og Fagforbundet. Avtalen blir på bildet signert av varaordfører og nå fungerende ordfører i Sør-Varanger, Pål Gabrielsen (SV). Fra venstre, Torbjørn Brox Webber, leder av Fagforbundet Sør-Varanger, Pål Gabrielsen og Henning Bråten, leder av LO i Sør-Varanger.

– Forbilledlig av Sør-Varanger

Mona Thowsen er generalsekretær i Publish What You Pay Norway, en organisasjon som jobber for åpenhet spesielt i olje- og gassindustrien. Hun roser tiltaket.

– Jeg syns det er forbilledlig at Sør-Varanger har gjort dette. Det er noe som alle kommuner bør vurdere for å sikre at de har tilstrekkelig kunnskap om hvor pengene våre går. Det har vært nok skandaler som handler om at offentlige penger har havnet i skatteparadiser, ser Thowsen.

Hun deler Brox Webbers oppfatning av at skatteparadiser er en trussel mot velferdsstaten.

– Ofte vil norske selskaper som betaler sin skatt ha en ulempe i konkurranse med multinasjonale selskaper, som bruker hemmelighold som forretningsidé. Utvidet [land for land-rapportering](#) (system som skal hindre bruk av skatteparadis red.anm.) er et tiltak som vil gjenopprette like konkurransevilkår.

Dette tror forskeren

Guttorm Schjelderup er professor ved Senter for skatteforskning ved Norges Handelshøyskole. Han har nylig skrevet en [kronikk om skatteparadiser](#) etter debatten om formuen til den nye sjefen for Oljefondet.

– Hvilken effekt tror du dette vedtaket kan få?

– Jeg tror potensielt dette kan sikre at de bedriftene som er organisert rundt

- Jeg tror potensielt dette kan gjøre at de bedriftene som er organisert rundt aggressiv skatteplanlegging, vil nøle med å delta i anbudskonkurranser. Det kan også ha ringvirkninger ved at andre kommuner følger i fotsporene til Sør-Varanger.
- *Om det skjer, hva tenker du om det?*
- Det er egentlig en god ting. OECD og G20-landene jobber for at det blir mer åpenhet og mindre aggressiv skatteplanlegging.

FORSKER POSITIV: Guttorm Schjelderup jobber som professor ved NHH og tror at forslaget kan hindre norske skattepenger å ende opp i skatteparadis.

Mener selskapene heller bør skape verdier

- *Hva er konsekvensene ved at kommersielle velferdsselskap driver aggressiv skatteplanlegging?*
- **Aggressiv skatteplanlegging er lovlig, men noen ganger trår bedriftene over streken og ender opp med å bli ilagt straffeskatt for ulovlig skattetilpasning, sier Schjelderup.**

Han legger til:

- Når bedrifter bruker ressurser på å minimere sin skatt, sløser de egentlig med ressursene for pengene brukt på skattetilpasninger kunne vært brukt til verdiskapning. Aggressiv skatteplanlegging øker kostnadene for oss som samfunn fordi vi må bruke penger på å henge med på alle krumspringene, sier professoren til

Fagbladet.

Schjelderup har blant annet [ledet Kapitalfluktutvalget](#), som ga råd til norske myndigheter om skatteparadiser.

– Finansierer terror og dop

Marius Møllersen (Ap) er en av politikerne som tok til orde for innsynskravet i Sør-Varanger. Det handler ikke om oppdragsnekt, sier han.

– Vi stiller kun krav til åpenhet og innsyn om pengestrømmer. Det er de som føler at de har noe å skjule, som velger vekk kommunen, ikke omvendt, sier han til Fagbladet.

Møllersen sier at en av grunnene til at han har engasjert seg mot skatteparadiser, er hva som skjuler seg der:

– Skatteparadis er mer enn bare skattesnyteri. Det er hvitvasking og terrorfinansiering. Alle den narkotikaen og prostitusjonen som skjer, skal hvitvaskes. Når man snyter på skatten, er man med å opprettholde et system som holder på med langt verre ting. En pen dresskledd skattesnyter i Norge kan være innblanda i narkopenger, via skatteparadis.

Iverksetter vedtaket

Økonomisjef Svanhild Apeland Lande i Sør-Varanger og resten av administrasjonen skal nå finne ut hvordan de som første kommune skal innføre krav om utvidet innsyn:

– Vi er i gang med å iverksette kommunestyrets vedtak og undersøke hvilke konsekvenser dette vil ha for den praktiske gjennomføringen av anbudsprosessene. Og det vil inngå i revideringen av innkjøpsreglementet som skal revideres til høsten.

– *Angår dette vedtaket noen selskaper som har vunnet anbud i Sør-Varanger tidligere?*

– Ikke som jeg er kjent med, sier økonomisjefen til Fagbladet.